

ตัดสินใจเดินเข้าประตูเมืองไป แต่ขณะที่จะถูกบูชายัญนั้น ศุภรกะตัวละคร
ในเรื่องสุดท้ายก็ออกมาเล่าเรื่องความเสียสละของครอบครัววีรพล ศุภรกะ
เล่าแบบไม่มีฝีมือ ไม่มีรูปแบบอะไรเลย แต่มีความจริงใจ จนเวตาลรู้สึก
ว่า ศุภรกะเล่าเรื่องเพื่อคนอื่นจริงๆ จึงใจอ่อนและตัดสินใจกลับมาเล่าเรื่อง
อีกครั้ง

ล้อมวงหาข้อสรุปของนิทานเวตาล

เราได้เชิญท่านอาจารย์ทุกท่านให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น
หลายท่านก็สรุปได้ตรงประเด็นที่ว่า เรื่องนี้พูดถึงข้อแตกต่างระหว่าง
การทำเพื่อคนอื่น กับการทำเพื่อตัวเอง ทำให้เราสามารถถอยออกมามอง
ภาพได้ชัดเจนที่สุดว่า ขณะนี้เราทำเพื่อตนเองหรือเพื่อผู้อื่นกันแน่ และ
สำหรับครูแล้ว ครูเกิดมาเพื่อเป็นครูตลอดชีวิต และต้องทำเพื่อผู้อื่น
ตลอดเวลา

นำเสนอการบ้าน

หลังจากนั้นก็ได้แยกกันตามกลุ่มย่อยเพื่อเตรียมนำเสนอ การบ้าน เน้นที่การเล่าเรื่อง ว่าเล่าให้ใครฟัง เพราะอะไร ให้คิดถึงคนฟังเป็นหลัก วิทยากรได้กล่าวส่งท้ายวันนี้ว่า เด็กจะรู้จริงหรือไม่รู้จริง ขึ้นอยู่กับ โยนิโสมนสิการ หรือ “การคิดอย่างแบบยล” จะทำให้เด็กเข้าถึงความรู้ที่แท้จริง หน้าที่ของอาจารย์ก็คือพาเด็กไปตรงจุดนั้นให้ได้

๙ กันยายน ๒๕๕๙

พร้อมใจกันทำ พร้อมใจกันเลิก

กฎแห่งความไม่เสื่อมที่ชาวมรดกใหม่ทุกคนรู้จักก็คือ “พร้อมใจกันทำพร้อมใจกันเลิก” พร้อมใจกันทำก็คือ เวลาจะทำอะไรต้องรอทุกคนให้พร้อมหน้าพร้อมตากันก่อน และเลิกก็เลิกพร้อมกัน ถือเป็นการทำเพื่อกันและกัน ทำเพื่อผู้อื่น หากในการเรียนการสอน ครูมีกระบวนการเน้นย้ำเรื่องการพร้อมใจกันทำพร้อมใจกันเลิก ก็จะทำให้กระบวนการเรียนรู้มีพลังเพิ่มมากขึ้น

วันนี้เป็นวันสุดท้ายในการอบรม วิทยากรได้ทบทวนเรื่องที่ต้อง
ไปในวันต่างๆ ก่อนจะแนะวิธีการสอนแบบละครอีกแบบหนึ่งก็คือ

ทำให้บทเรียนเป็นสิ่งใกล้ตัว

การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นเมื่ออาจารย์นำ
บทเรียนให้เข้ามาสู่เรื่องใกล้ตัว หรือ Personal Touch รับรองว่าเด็กใน
ห้องเรียนจะสนุกกับการเรียนหากเราทำให้เรื่องสามก๊กที่กำลังสอน
นักเรียนมาเป็นเรื่องใกล้ตัวให้ได้ เช่น จูล่ง อาจจะเหมือนครูคนนั้น อาเต๊า
อาจจะเหมือนนักเรียนคนนี้ เมื่อเรายกตัวอย่างคนที่เด็กรู้จักมาเป็นตัว
เปรียบเทียบเด็กๆจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าสนใจมากขึ้น

นำเสนอตัวละคร

อาจารย์แยกไปทำการบ้านตามกลุ่มโดยมีผู้ช่วยวิทยากรช่วย
แนะนำแล้วกลับมานำเสนอ พล็อตเรื่องที่ได้ช่วยกันสร้างขึ้นมาซึ่งแต่ละ
กลุ่มก็นำเสนอได้อย่างสนุกสนานและมีชั้นเชิง โดยมีวิทยากรคอยให้
คำแนะนำถึงข้อดีข้อเสียของการนำเสนอในแต่ละกลุ่ม

ชมละครวิทยาศาสตร์เรื่อง อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์กับ

ฝันร้ายได้มงกุฎเกียรติยศ:กรณีศึกษาเรื่องของอุดมการณ์

ในขณะที่ปี ๒๐๐๕ ทั่วโลกจัดงานเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ให้กับ
อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ แต่เจ้าตัวกลับไม่ยินดีในร้าย กลับต้องการให้ท่าน
ยมนาบาลตัดสินตนเองในกรณีนี้ อเมริกาไปทิ้งระเบิดปรมาณูที่เมืองฮิโรชิมา
ละนางาซากิ เพราะระเบิดปรมาณูพัฒนามาจากสมการ $E=MC^2$ ของตน
ท่านยมนาจึงต้องเชิญคณะลูกขุนกิตติมาศกิติมาสองท่าน คือ ท่านเซอร์
ไอแซค นิวตัน และท่านกาลิเลโอ มาช่วยกันตัดสิน อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์

อุดมการณ์

จากละครเวทีเรื่องอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ทำให้เรายิ่งเห็นความสำคัญกับคำว่า “อุดมการณ์” ดังที่เห็นตัวอย่างจากนักวิทยาศาสตร์ทั้งสาม ได้แก่ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์, กาลิเลโอ กาลิเลอี และ เซอร์ไอแซ็ค นิวตัน ทั้งสามเป็นนักวิทยาศาสตร์ที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ที่จะค้นหาความลับของจักรวาล แม้ในชีวิตจะเคยทำในสิ่งที่ผิดพลาด ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ แต่ก็ไม่เคยทอดทิ้งอุดมการณ์ของตนเองเลย

ดังนั้นครูก็ไม่ควรละทิ้งอุดมการณ์ของความเป็นครูเช่นกัน อุดมการณ์ของความเป็นครูที่จะขาดไม่ได้ก็คือการทำเพื่อลูกศิษย์ วิธีการสอนต้องพาให้ลูกศิษย์ไปเจอความผิด ต้องทำให้ลูกศิษย์ไม่กลัวความผิด กล้าคิดกล้าทำ เพราะเมื่อทำผิดจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่หากกลัวผิดเราจะไม่กล้าทำอะไรเลย เมื่อไม่ทำไม่ปฏิบัติก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ดังนั้นครูต้องยึดคติที่ว่า “ทำผิดไม่เป็นไรแต่ผิดเพราะไม่ทำ”

คือคำที่อาจารย์ชนประคัลภ์ จันทร์เรื่องทิ้งท้ายสำหรับคณะครูทุกท่าน จากบรรยากาศในสี่วันที่ผ่านมาคงตอบคำถามที่อาจารย์แต่ละท่านที่เคยสงสัยตั้งแต่ก่อนการเริ่มอบรมการสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่คุณธรรมด้วยละคร ว่าเราจะมาอบรมละครไปทำไม? ละครเกี่ยวอะไรกับการเรียนการสอน? เราจะต้องกลับไปทำละครให้เด็กดูหรือ? หวังว่าการอบรมคงตอบคำถามเหล่านี้ได้อย่างครบถ้วนและชัดเจน และเราชาวคณะละครมรดกใหม่ก็หวังว่า อาจารย์จะเดินออกจากคณะละครไปพร้อมกับคำว่า “อุดมการณ์” ที่ยังคงกรุ่นอยู่ในหัวใจจิตหัวใจของคุณครูทุกท่าน

ในการทำงานมีความบกพร่อง
ในความบกพร่องมีความงาม
(อนุชยาชวน)

๑. โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้
อำเภอลาดหลุมแก้ว ปทุมธานี

๓. โรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา
อำเภอเดิมบางนางขาว สุพรรณบุรี

๒. โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ๗
อำเภอเดิมบางนางขาว สุพรรณบุรี

๔. โรงเรียนร่มเกล้าปราจีนบุรี
อำเภอนาดี ปราจีนบุรี

โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว ปทุมธานี

ที่ปรึกษาชมรม : ผู้อำนวยการโรงเรียน จินตนา ทองใบ
อาจารย์สุจิตรา ประเสริฐสม

สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม สังคมเสื่อมทราม

เราเชื่อเสมอว่าหากโรงเรียนใดมีสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมเหมาะแก่การเรียนรู้ที่ดีของเด็กตามไปด้วย ดูเหมือนจะเป็นสมการที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งเรายังเชื่อว่า เด็กเปรียบเสมือนหนึ่งผ้าขาวจะแต่งแต้มสีใดลงไปย่อมได้สีนั้น

ในวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ เราเดินทางไปอบรมน้องๆ ในโครงการ “กระบวนการสร้างการเรียนรู้สู่คุณธรรมด้วยละคร” ที่โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ ต้องขอเรียนให้ทราบอีกหน่อยว่า ในบรรดาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้ง ๓ โครงการนี้ โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้เป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้โรงละครมากที่สุดคืออยู่ที่ราวๆ ๕๐ กิโลเมตรโดยประมาณ การเดินทางก็ง่ายเพียงแค่นี้ให้แท็กซี่ไปส่งก็ได้

โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอ
ลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ที่ก่อตั้งมานานนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๘
นับได้ว่าชุมชนวัดหน้าไม้เป็นชุมชนเก่าแก่ของคนในแถบนั้น และเราเอง
ทราบในภายหลังว่าชุมชนที่นี่มีลำดับที่ได้ความนิยมอย่างสูง และมีนักล่าตัด
ชื่อดังอย่างครูหวังเต๊ะ

ก็เคยเรียนที่นี่ และปัจจุบันมีลูกศิษย์ตัวเล็กๆ อยู่โรงเรียนนี้หลาย
คน เคยออกงานใหญ่ก็หลายคราว

หากเทียบกับบรรดาโรงเรียนอื่นในแถบนั้น โรงเรียนชุมชนวัด
หน้าไม้ถือว่าโชคดีกว่าโรงเรียนอื่นๆ ทั้งโรงเรียนเองก็มีพื้นที่มากมายใน
การใช้สอย มีบางส่วนแบ่งเป็นแปลงข้าวอีกด้วย ถือได้ว่าเป็นโรงเรียนแห่ง
การเรียนรู้อย่างแท้จริง

ทว่าอนิจจา พอเดินออกมานอกโรงเรียน เรากลับมองเห็นความ
น่าสะพรึงกลัวตั้งตระหง่านกระจัดกระจายอยู่ในละแวกชุมชนแถบนั้น

หากความน่าสะพรึงกลัวนี้เทียบได้กับสัตว์ประหลาดแล้วละก็
มันคือสัตว์ประหลาดที่หายใจออกมาเป็นควัน ถ่ายมูลออกมาเป็นขยะและ
น้ำเน่าๆ ลงมาในแม่น้ำลำคลองของคนที่นี่ มันกลืนกินชาวบ้านแถบนี้ที่ยัง
พอมิแรงเข้าไปวันแล้ววันเล่า กะแล้วกะเล่า

หากตั้งข้อสังเกตอีกหน่อย เหตุไฉน เด็กที่เรียนอยู่ที่นี่มีสิ่งแวดล้อม
ที่ดีในโรงเรียนเช่นนี้ ทำไม...เรายังได้ยินเรื่องเล่าจากแม่ค้าขายข้าวหน้า
โรงเรียนว่า ส่วนใหญ่เด็กที่จบม.๓ ไปแล้วถึงกลายเป็นนักซิ่ง กลายเป็น
อาหารของโรงงาน กลายเป็นเหยื่อการพนันจนกลายเป็นค่านิยม ต้อง
ขบอกรตามตรงว่าการพนันกลายเป็นค่านิยมถือเป็นเรื่องน่ากลัวยิ่ง

แล้วเด็กเหล่านี้รู้ตัวไหมเล่า แล้วเด็กเหล่านี้เห็นปัญหาไหมเล่า และ
เด็กที่อยู่ในโรงเรียนเห็นปัญหารู้ปัญหา และอยากแก้ปัญหามาไหมเล่า วันต่อไป
เราก็ได้แต่หวังว่าสิ่งที่เราสงสัยจะคลี่คลาย

ปัญหาของผู้ใหญ่ อย่าคิดว่าเด็กไม่รู้

การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยนำพาความสะดกสบายอย่างเข้าเกี่ยวพันชีวิตประจำวัน และเป็นตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องถึงการกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคมโดยเฉพาะวัยรุ่น ที่เป็นวัยที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกได้ดี ผู้ใหญ่บางท่านมักจะโทษเด็กว่าไม่รู้จักรับควบคุมตัวเองจนกลายเป็นปัญหาต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาเรื่องชู้สาว ปัญหาเรื่องความรุนแรงในสังคม ในขณะที่เดียวกันปัญหาของผู้ใหญ่เองมักจะคิดว่าเด็กไม่รู้เด็กไม่เข้าใจ

หลังจากการทดสอบการเป็นนักเล่าเรื่องของน้องไปแล้ว ในวันที่ ๓ เราก็ได้ให้น้องลองปัญหาของคนในโรงเรียนหรือปัญหาในชุมชนมาแลกเปลี่ยนกัน (ทุกซึกคืออะไร) เพื่อที่เราจะมาดูกันว่า สาเหตุของปัญหาเหล่านั้นมาจากอะไร (สมมุทัย)

ปัญหาส่วนใหญ่ที่น้อง ๆ คิดมาคือปัญหาการพนัน ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและในหมู่วัยรุ่น และมีปัญหาเรื่องชู้สาว ปัญหาเรื่องเด็กชอบหนีเรียน

ปัญหาต่างๆ ที่เราได้แบ่งกลุ่มย่อยออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้มากยิ่งขึ้น โดยที่เมื่อผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันแล้ว กลุ่มที่ ๑ ได้ปัญหาเรื่องการพนัน กลุ่มที่ ๒ ได้เรื่องการพนัน และกลุ่มที่ ๓ ได้ปัญหาเรื่องการผิดลูกผิดเมีย

สิ่งที่เราทิ้งเมื่อผ่านการแบ่งกลุ่มย่อยไปแล้วและได้คิดแบบสมมุทัยพบว่า ในกลุ่มที่ ๑ นั้น ต้นตอของปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการพนัน แท้จริงแล้วเป็นเพราะเมื่อพวกเขาผู้ใหญ่ เมื่อเข้าไปทำงานในโรงงานแล้วมีเวลาพักผ่อนน้อย เมื่อมีเวลาพักผ่อนจึงต้องหาความสนุกใส่ตัว คือต้องไปเล่นการพนัน พอเล่นการพนันทำให้มีปัญหาเรื่องการเงินและส่งผลไปถึงการมีปัญหาในครอบครัว เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง หรือหากใครมีเงินเดือนดีหน่อยก็ไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก จึงตอบแทนสิ่งที่ขาดหายไปด้วยเงินตรา เมื่อลูกได้เงินไปโรงเรียนเยอะก็ไม่คิดที่จะเรียนหนังสือ เพราะถึงแม้ตัวเองไม่เรียน

หนังสือก็มีเงินใช้ ซ้ำร้ายลูกที่มาโรงเรียนก็พลอยคิดหากิจกรรมอื่นทำ ที่สนองความต้องการของตัวเอง ซึ่งก็คือการยอมรับ (พ่อแม่ให้ไม่ได้) จึงแข่งรถกัน นำไปสู่ปัญหาด้านความรุนแรง

ส่วนกลุ่มที่ ๒ สาเหตุที่มีการพนัน เนื่องจากมีโรงงานรายได้ค่อนข้างดี พวกเขาใหญ่เลยตั้งกลุ่มเล่นการพนัน เด็กเห็นจึงเอาเป็นแบบอย่าง เมื่อเด็กเล่นการพนันเล็กๆ น้อยๆ เป็น ก็คิดที่จะเล่นรูปแบบที่น่าตื่นเต้นขึ้น พอได้เงินมาเยอะ วัยรุ่นก็จับกลุ่มเที่ยวกลางคืน และเกิดการทะเลาะวิวาทตามมา

ส่วนกลุ่มที่ ๓ ปัญหาเรื่อง ชู้สาว กลุ่มท้ายที่สุดแล้วเป็นปัญหาสืบเนื่องกัน เมื่อพ่อแม่มีเวลาให้กันปัญหาอื่นก็ตามมาทั้งการพนัน ชู้สาว ความรุนแรง

สิ่งที่ต้องตั้งข้อสังเกตให้ตีครั้งนี้คือ น้องๆ คนเขาเองรู้ปัญหา เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นรอบตัวของเขาเป็นอย่างดี พวกเขาเล่าให้ฟังเป็นฉากๆ ราวกับว่าสิ่งที่เห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดาทั่วไปที่เห็นอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน และเราได้ถามย้อนกลับไปว่าหากเราจะเข้าไปบอกกับพวกเขาผู้ใหญ่ได้หรือไม่ น้องๆ ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “ไม่ได้ ขึ้นท่ามีหวังโดนเตะ”

และนี่แหละ เมื่อเราพูดปากเล่าไม่ได้ เราก็จะใช้ละครเป็นเครื่องมือ และเราค่อยว่ากันตอนเข้าไปถึงชั้นมรรค เป็นขั้นที่ ๔ ของการคิดปัญหาแบบอริยสัจ ๔ ที่ว่าด้วยวิธีการ

ละครสร้างโลก

ทุกคนมีโลกในอุดมคติของตัวเอง ซึ่งหากไล่เสียงดี ๆ แล้วจะพบว่า ปลายทางแห่งอุดมคตินั้นอยู่ที่ความสุข บ้างก็ว่างานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข บ้างก็ว่าความสุขอยู่ที่ใจ หรืออะไรอีกหลายอย่างตามแต่จะปรารถนา

ทุกวันนี้เราเห็นอยู่แล้วว่า คนเราดิ้นรนไขว่คว้าหาความสุขกันทุกวี่

ทุกวัน ดัชนีจนกลายเป็นการแก่งแย่งแข่งขันกัน กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว จนหาความสุขไม่เจอเสียที

ชั้นที่ ๓ ที่ว่าด้วยนิโรธ นองๆ ก็ค้นพบเช่นเดียวกันว่า พวกเราจะแก้ปัญหานี้ไปเพื่อความสุขนั่นเอง และการแก้ปัญหาด้วยวิธีเดินไปบอกกัน ดื้อๆ ย่อมไม่ได้ผล และโครงการนี้ว่าด้วยละคร เราก็จะใช้ละครเป็นวิธีในการเข้ามาแก้ปัญหา นั่นคือหลักการ

แต่เป้าหมายของเราจริงๆ สำหรับเวลาที่เหลือ ๗ วันต่อจากนี้ เราต้องการแค่ให้เขารู้จักละคร รู้จักการทำละคร และให้เขาซึมซับความสำคัญขององค์ประกอบละคร คือ นักแสดง เรื่องราว และคนดู ให้รู้จักการทำเพื่อคนอื่น เป็นต้น ซึ่งหากเขาเห็นความสำคัญเหล่านี้ เขาก็จะมีคุณธรรมขึ้นมาเองโดยไม่ต้องสอนแบบเทศนา

ตลอดระยะเวลา ๗ วันที่ว่านี้ เราได้เห็นความสามารถของน้องๆ ที่เราเองยังทิ้งนั่นคือทักษะการเล่นลำตัดของพวกเขาและยังคงยังมีเสน่ห์ แต่ทว่าที่รุ่นต่อที่รุ่นที่เขาได้ฝึกทักษะเหล่านี้แต่กลับเจียบหายไป บ้างก็เข้าสู่วิถีค่านิยมของวัยรุ่นที่ชอบความรุนแรง ชอบเล่นการพนัน บ้างก็เจียบหายไปเพราะไม่มีโอกาสได้ใช้

สิ่งที่เราจะสามารถทำให้เขาไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้นคือการให้เขาได้มีโอกาสได้ใช้ทักษะนั้น และการที่เขาจะได้ใช้ทักษะนั้นก็ต้องหาเวทีให้กับเขา

ถึงแม้ว่า ๗ วันที่ว่านี้ทำให้เขาเป็นนักแสดงไม่ได้อย่างสมบูรณ์ เราได้แต่หวังว่า เราจะมีโอกาสได้อบรมน้องๆ อีกครั้งเพื่อให้เขามีความชำนาญมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านทักษะที่มีอยู่และทักษะด้านการแสดงและให้เขาได้สัมผัสกับปรัชญาการทำเพื่อคนอื่นอย่างแท้จริงนั้นมีความสำคัญต่อโลกนี้อย่างไร และในอนาคตเราอยากให้เขาประกอบสัมมาอาชีพเพื่อคนอื่นต่อไป หรือหากเขาทำละครเป็นอาชีพ ก็เป็นการทำละครเพื่อสร้างโลกต่อไป เพราะเราเชื่อว่า ละครสามารถสร้างโลกนี้ให้มีความสุขได้ เราหวังอย่างนั้น

วันของนักเล่าตัวจิ๋ว

หลายคนมักคิดว่า ปัญหาการเล่าเรื่องหน้าชั้นของเด็กคือปัญหา ด้านการแสดงออก หากเขาจะเล่าเรื่องได้ดีต้องเป็นคนที่ก๊กกล้าแสดงออก เราจึงมักเห็นคนที่ชอบเล่นละคร (น้องๆ ตามโรงเรียน) เป็นสาวประเภทสอง เสียส่วนใหญ่ นับเป็นความเข้าใจอย่างผิวเผินจนนำไปสู่การสร้างค่านิยม ที่ผิดๆ เกี่ยวกับละคร เกี่ยวกับการแสดง

นี่เองในวันที่ ๒ ของการฝึกอบรม (วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๙) เรา จึงได้พาน้องๆ ทำความเข้าใจเกี่ยวละครเสียใหม่เป็นการปูทางขั้นแรกเพื่อ วันต่อๆ ไป แต่เราจะใช้วิธีการคิด การเรียนรู้ตามแบบอย่าง “ครูช่าง” อ.ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง ผู้เป็นประธานองค์ความรู้แห่งคณะละครมรดก ใหม่ ได้ปลุกฝังเรามา

ต้องขอเรียนตามตรงว่า หลักการคิดนี้ไม่ได้มาจากไหนไกล “ครู ช่าง” นำมาจากอริยสัจ ๔ ของพระพุทธเจ้านี่เอง นั่นก็คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค และวันที่ ๒ นี้เอง เราก็เริ่มต้นด้วยการคิดขั้นที่ ๑ ของอริยสัจ นั่น ก็คือ ทุกข์คืออะไร (ละครคืออะไร)

ละครคืออะไร คำถามแรกนี้เราได้เห็นสิ่งที่ปรากฏออกมาจากน้องๆ ว่า ระบบการศึกษาของเรามีอยู่ในปัจจุบันนี้ กำลังสร้างคนของเราให้ไม่ กładตอบในสิ่งที่ตัวเองคิดแต่กลับอยากที่จะตอบในสิ่งที่ผู้ถามต้องการ หมายความว่าเด็กจะตีความเอาว่า เราถามเขาเพราะอยากได้คำตอบอะไร จากเขานั่นเอง ซึ่งอะอะอะไรก็จะตอบให้เป็นทางการไว้ก่อน ไม่เพียงแต่ ระบบการศึกษาเท่านั้นที่กีดกัน ผู้รู้ ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองก็มักขัดขวาง กระบวนการทางความคิดของเด็ก

แต่มีสิ่งที่น่าสนใจอยู่อย่างหนึ่ง คำตอบที่มาจากน้องๆ ที่ดูท่าจะ เกเร (อาจารย์ตัดน้องที่มีปัญหาเกี่ยวกับการตั้งใจเรียนมาให้ด้วย) กลับกลายเป็นว่าเป็นคำตอบดูจริงจัง และออกมาจากสิ่งที่เขาคิดจริงๆ พุดเรื่องความ หมายของละครต่อ

คำว่า “ละคร” มีนักคิดนักเขียนและผู้รู้ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับละครที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจริงๆ แล้ว เป็นเรื่องที่ระบุได้ยาก แต่สิ่งที่ระบุแน่ชัดได้เลยว่าสิ่งไหนที่เป็นละคร สิ่งไหนที่ไม่ใช่ละครนั้นเราต้องมาดูกันที่องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ ๓ อย่างคือ นักแสดง เรื่องราว คนดู แล้วมันสอดคล้องกับปัญหาด้านการแสดง ปัญหาด้านการเล่าเรื่องหน้าชั้นได้อย่างไร คำตอบคือ เราต้องทำให้นักแสดง เรื่องราว คนดู ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นักแสดงต้องเล่นให้คนดูดู โดยที่แสร้งว่าคนดูจะเข้าใจในสิ่งที่เราพูดหรือเข้าใจหรือเปล่า เท่านั้นนักแสดงจะรู้วิธีที่จะเล่าเองและการกล้าแสดงออกก็จะเกิดขึ้นและพัฒนาตัวเองไปด้วยตัวมันเอง

และในวันที่ ๒ นี้ จึงได้ให้ห้องๆ ได้มีโอกาสได้เล่าเรื่องที่เขามี ไม่ว่าจะป็นอะไรก็ได้ ซึ่งหลายคนยังไม่กล้าที่จะเล่ามากนัก และเป็นที่น่าสังเกตว่าคนที่เล่าเรื่องได้สนุกคือห้องที่จะซุกซน และความซนของเขานี้เองเวลาเขาเล่ามันก็จะต้องการให้เพื่อนของเขาหัวเราะ (นักแสดงมีความอยากเล่าให้คนดู)

แต่ห้องๆ ส่วนใหญ่ก็จะมีการเล่นแบบเป็นทางการดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

อย่างไรก็ตาม เราก็ไม่ลืมที่จะต้องฝึกการเป็นผู้ฟังที่ดีให้กับห้องๆ ด้วย แต่ถึงอย่างนั้นก็ตามที่นักแสดงอยากเล่าเรื่องให้คนฟังมากแค่ไหน หากคนฟังไม่ฟัง ก็ยากที่การเล่นเรื่องจะประสบความสำเร็จได้

การเป็นผู้ฟังที่ดี โนม้นำไปสู่การมีคุณธรรมจริยธรรมได้ดี กล่าวคือ การที่คนฟังตั้งใจฟังนับว่าเป็นการกระทำเพื่อคนอื่นอย่างหนึ่ง การทำเพื่อคนอื่นคือการไม่เห็นแก่ตัว เราลองคิดดู ถ้าโลกมีผู้ฟังที่ดีโลกนี้จะน่าอยู่แค่ไหน เช่นเดียวกันเมื่อคุณธรรมจริยธรรมของนักฟังที่ดี ก็เกิดการเรียนรู้ตามมา ฉะนั้นขาดไม่ได้ที่การฝึกฝนนักแสดงก็ต้องฝึกการเป็นนักฟังที่ดีควบคู่ไปด้วย

แต่ถึงอย่างไร เด็กก็คือเด็ก สมารถสั้นกว่าผู้ใหญ่หลายเท่า การที่เขาเผลอไปบ้างก็ต้องทำใจ เราค่อยซึมซับให้เขาไว้เรื่อยๆ

โรงเรียนบรรหารแจ่มใส ๗ และโรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่ปรึกษาชมรม : ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา ๗
ชมภู เกษมสุข / อาจารย์ประอรศิริ ชวีวัฒน์

ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา ธวัช เพ็ญพาน
อาจารย์มารศรี ขาวผ่อง / อาจารย์สิบเอกพงศกร กวีวุฒิพันธ์

“ชะ เอ็ง เจิง เงย ชะ เอ็ง เจิง เงย เฮ้ว เอ้า เฮ้ว เฮ้ว สิบนี้วันทา
วันนี้มาสร้างสรรค์ เยาวชนเด็กสุพรรณฯ สร้างสรรค์ละครไทย”

เพลงเปิดตัว ละครเรื่องใหม่ ของ น้อง Actor Junior จังหวัด
สุพรรณฯ ภายใต้โครงการ “ทางลัดสู่กระบวนการสร้างการเรียนรู้สู่คุณ
ธรรมด้วยละคร สำหรับเยาวชน” เนื้อเพลงเป็นเพลงเกี่ยวข้าว จากฝีมือ
น้องๆ เป็นผู้แต่ง มีพี่ไก่ พี่เหลียง และพี่นก เป็นวิทยากร

น้องๆ จะได้เปลี่ยนสถานะจากที่เป็นผู้ชม มาเป็นนักแสดงเอง
มาเรียนรู้กระบวนการของละครร่วมกัน ต่อจากนี้เราจะย้อนไปที่วันแรก
ที่พี่กับน้องได้พบกัน

วันแรก พี่ๆ เดินทางไปอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี สถานที่ในการจัดโครงการ คือ โรงเรียนบรรหารแจ่มใส ๗ และมีน้องๆ จากโรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา เข้าร่วมโครงการ รวมแล้วมีทั้งหมด ๒๓ คน ดังนี้ โอเล่ ยัย ปิ๊ก ชมพู่ ก้อย อนันต์ แนนนี่ (อานวย) ยุทธ ฉุย บอย อ้อด ทิว ใจ้ (ทั้ง ๑๓ คน เป็นเด็กนักเรียน ร.ร. บรรหารฯ) อัน อุ่ม โบ อร ยู เอ็น เล็ก พอลล่า ชำนาญ จักษ์ (๑๐ คนนี้เป็นเด็กนักเรียน ร.ร.ทุ่งคลีฯ)

ปัญหาเกิดขึ้นแล้ว เมื่อน้องๆ ต่างโรงเรียน มาเจอกันเห็นได้ชัดเลยว่าน้องนั่งแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย เรา (พี่ๆ) จึงใช้เกมเป็นสื่อในการสลายพฤติกรรม หลังจากนั้นน้องก็ค่อยๆ ปรับตัวเข้าหากันและเข้ากันได้ดี

จากนั้นเราอยากรู้จักน้องให้มากกว่านี้ว่าน้องเป็นยังไงกันบ้าง น้องๆ ต้องแสดงความสามารถให้พี่ๆ ดู และเราก็เห็นว่า โอเล่ ยัย ปิ๊ก ชมพู่ แนนนี่ ใจ้ เคยผ่านเวทีมาเยอะ สามารถแสดงออกโดยไม่เคอะเขิน ออกงานบ่อยจึงติดกับรูปแบบจนแก้ไม่ออก ผิดกับน้องส่วนใหญ่จะมาจากทุ่งคลีฯ ที่ยังมีประสบการณ์ด้านการแสดงมาน้อย เด็กแบบนี้จะสามารถเข้าไปเติมเต็มได้ง่ายกว่า และอีกกลุ่มคือ ฉุย ยุทธ ๓ คนนี้ไม่ได้สมัครเข้า

ร่วมโครงการเอง แต่ถูกทำทัณฑ์บนเพราะไปมีเรื่องชกต่อย ยกเว้น บอย ที่
อาจารย์เห็นว่าเป็นเด็กที่มีสมาธิสั้นจึงให้มาร่วมโครงการ และในวันแรกนั้น
เราก็ได้พบกับท่าน ผอ.โรงเรียนบรรหารฯ ท่านก็สั่งกำชับมาว่า ช่วยดู บอย
จួយ ยุทธ เป็นพิเศษหน่อยนะ โดยเฉพาะ จួយ เราจึงเริ่มเห็นลางไม่ดีกันแล้ว
ด้วยเหตุนี้เราจึงอยากรู้ว่าน้องคิดอะไรกันอยู่ น้องจะเปิดตัวเองยอมให้พี่ได้
เข้าไปรู้จักมากน้อยแค่ไหน เราจึงให้น้องผลัดกันเล่าเรื่อง “เล่ายาก” ผลที่ได้
คือเราสังเกตเห็นว่าน้องส่วนใหญ่มีปัญหาทางบ้าน บางคนถูกกระทำทางใจ
โดยมีผู้ใหญ่เป็นฝ่ายกระทำ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ เช่น พ่อชี้เหล้า แม่เมื่อ
ไหร่ก็จะอาละวาด ทะเลาะกับแม่ ต่ำกว่าไม่น่าเกิดมา เด็กก็มีปมว่าเป็นลูก
ที่พ่อ แม่ไม่ยอมรับ ไม่อยากเรียน ไม่อยากอยู่บ้าน และสุดท้ายเกลียดพ่อ
ตัวเอง

หลังจากที่น้องได้รู้จักตัวเอง เปิดใจกันไปแล้ว พี่ๆ จึงเอาเรื่องของ
น้อง มาเขียนเป็นบทละคร โดยยกวรรณคดีไทยมาเล่า ให้น้องๆ เล่าเรื่องที่
ต้องการจะบอกกับผู้ใหญ่ เรื่องที่เรายกมาคือ เรื่อง “สังข์ทอง” ละครเรื่องนี้
จะเป็นเรื่องของน้องๆ เอง

จากนั้นพี่ๆ คัดเลือกบทที่เหมาะสมกับน้องให้เตรียมอ่านและท่องบทมาให้เป็นที่เรียบร้อย น้องที่มีความกล้าแสดงออกอยู่แล้วจึงให้บทน้อยๆ เพราะอยากกระตุ้นเด็กที่ไม่ค่อยกล้าออกมาเล่นให้เยอะ ปัญหาจึงเกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อมีน้องบางคนไม่พอใจในบทบาทของตน เช่น น้องแนนนี่ อย่างไม่ได้กล่าวเอาไว้แล้วข้างต้นว่า น้องเป็นตัวแทนของโรงเรียน ออกงานบ่อย แต่ทุกครั้งที่น้องเปิดตัว หรือแสดง น้องจะต้องรับบทเป็นผู้หญิง แต่น้องเป็นสาวประเภทสอง น้องคิดว่าเมื่อแสดงออกแบบนี้แล้วทำให้ผู้คนยอมรับ เราจึงเปลี่ยนบทให้น้องเป็นชายคนที่หก น้องไม่ได้ไว้วางใจ แต่ว่ามีแอบบ่นว่าทำไมถึงให้เล่นบทเขยหก จึงให้เห็นผลไปว่า น้องเคยเล่นแต่บทผู้หญิง ถ้าให้เล่นอีกก็ซ้ำบทเดิมซึ่งเล่นได้อยู่แล้ว น้องควรลองเล่นบทอื่นดูบ้าง ทำไมได้ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าทำได้ ก็เท่ากับว่าเราก็สามารถเล่นบทอื่นได้ นักแสดงที่ดีต้องเล่นได้หลายบทบาท แล้วน้องก็ยอมรับด้วยความเต็มใจถึงจะไม่ถึงร้อย แต่สุดท้ายน้องทำได้ดี เป็นที่น่าภูมิใจ

เริ่มซ้อม หลังจากนี้จะเริ่มต้นตั้งแต่การอ่านบทครั้งแรก ร่วมกันอ่านเสร็จเราจึงนัดวันซ้อมกับน้อง เมื่อถึงเวลาซ้อมปรากฏว่า ฉวยหายไป หรือเป็นเพราะว่าฉวยได้บทเป็นเจ้าเงาะถูกเพื่อนๆ ล้อ (ฉวยมีผิวคล้ำเพื่อนให้

ฉายาว่า โกโก้) ไม่อยากเล่นบทนี้
จึงไม่มาตามนัด

ฉุ่ยเป็นคนเงิบๆ ไม่ค่อย
สูงส่งกับใครนอกจาก ยุทธ กับ
บอย ฉุ่ยมักจะถูกเพื่อนแกล้งเสมอ
แม้กระทั่งน้องๆ ไม่มีใครเรียกฉุ่ย
ว่าพี่ เราารู้สึกว่า ฉุ่ย ไม่มีเพื่อนเอา
เสียเลย อาจเป็นเพราะฉุ่ยเพิ่งย้าย
มาจากโรงเรียนเดิม ก่อนหน้านั้นฉุ่ย
ถูกไล่ออกจากโรงเรียนเดิม ใน
ข้อหา มีเรื่องชกต่อยกัน แต่ก็ไม่
วายเป็นเรื่องชกต่อยกันกับนักเรียนที่
นี้ เพื่อนๆ ที่เข้ามาพร้อมกับ ฉุ่ย
ก็ถูกไล่อกรอบสอง ฉุ่ยจึงอยู่ใน
ช่วงถูกกลองทัณฑ์

แต่เรายังไม่เคยเห็นฉุ่ยทำ
อะไรใคร หรือว่าแกล้งใครก่อน ฉุ่ย
ได้แต่ยิ้ม อาจารย์ และท่านผอ.ที่
บอกว่าฉุ่ยเกเร จึงจับให้มาร่วม
โครงการ ตอนนั้นฉุ่ยหายไป ๒ วัน
แล้ว ไม่มาซ้อมเหมือนเพื่อน คนที่
เดือดร้อนที่สุดคือ ยุทธ กับ บอย
ในขณะที่คนอื่นๆ กลับไม่สนใจว่า
ฉุ่ยไปไหน เราจึงบอกผ่าน บอย
และ ยุทธว่ายังอยากให้ฉุ่ยมาร่วม
โครงการนะพร้อมเมื่อไหร่ก็มาได้
ทุกเวลา เรื่อง ฉุ่ย ไม่มา เข้าถึงหู

ผอ. เมื่อท่านรู้ว่าฉุยไม่ยอมมาซ้อม ก็เห็นท่านหนึ่งไป สีหน้าเคร่งเครียด เราก็ไม่รู้ว่าทำยังไง เกรงว่าฉุยจะมีโทษเพิ่มขึ้นอีก ถ้าหากมีอีกครั้ง ฉุยคงต้องโดนไล่ออกอีกเป็นแน่ ทำยังไงดี???

ฉุยกลับมาแล้ว เย้!! ทุกคนดีใจมากโดยเฉพาะ ยุทธ กับ บอย เอ้อ!! โลงออกไปที่ เอล่ะพวกเราจึงเริ่มซ้อมกันอย่างหนัก จากนั้นเราก็มารู้ภายหลังว่า ฉุย ต้องหยุดไปเลี้ยงน้อง เพราะว่าไม่มีใครอยู่บ้าน จึงเป็นหน้าที่ของ ฉุย ฉะนั้น ที่หายไปก็เพราะมีธุระทางบ้านตลอดเวลาของการซ้อมก็เริ่มเข้มข้นเริ่มซ้อมกันหนักเข้าทุกที น้องมีบ่นว่า ทำไมพี่ๆ เริ่มดุกันจัง ทำไมได้พี่ก็ให้ทำจนเป็นที่น่าพอใจ เราจึงบอกกับน้องว่านี่ละคือหัวใจสำคัญของการทำละคร น้องจะต้องเข้าถึงสภาวะของละครให้ได้มากที่สุด ภาษาละครเรียกว่า”การเจาะสภาวะอารมณ์ตัวละคร” น้องจะต้องว่าตัวละครแต่ละตัวเค้าคิดอะไรกันถึงได้พูดประโยคนั้นออกมา แต่เนื่องจากเวลานี้น้อย เราไม่สามารถจะทำน้องได้ทุกคน ส่วนใหญ่ทำได้แค่การเดิน ยืน ที่ถูกต้อง หมายถึงลักษณะทางกายภาพ ใครยืนโยกมากก็ต้องยืนนิ่งๆ ทำให้เป็นธรรมชาติให้มากที่สุด

เมื่อใกล้ถึงวันแสดงจริง ซึ่งเราเรียกว่า “วันแสดงผลงาน” พี่ๆ จึงให้น้องๆ เตรียมการซ้อมใหญ่ โดยแต่งหน้าเอง แต่งตัวเอง วางอุปกรณ์เอง นักแสดงจะต้องทำทุกอย่างด้วยตัวเองโดยไม่ต้องไปเสียเงินทองจ้างคนงานเพิ่ม จะมีใครวางอุปกรณ์ได้ดีไปกว่านักแสดง จะมีใครเล่นดนตรีดีไปกว่านักแสดง จะมีใครเปิดเพลงได้ดีไปกว่านักแสดง

พูดถึงเรื่องการเล่นดนตรี ในละครเรื่องนี้จะมีดนตรีไทยมาใช้ในละครโดยที่น้องๆ จะต้องเป็นคนเล่นเอง น้องบางคนไม่เคยเล่นเครื่องดนตรี แต่ต้องฝึกเล่นให้ได้ มีหลายคนบ่นแต่ไม่สำเร็จเพราะพี่ๆ บังคับให้เล่นจนน้องสามารถทำได้ นี่เป็นอีกทักษะหนึ่งที่น้องได้จากละคร เช่นเดียวกับจุดที่นอกจากจะเป็นเจ้าเงาะแล้ว จูดยังรับหน้าที่เป็นมือ “ตะโพน” (เครื่องดนตรีไทยชนิดเดียวกับกลอง) ที่แรกจูดยก็ไม่ยอมเล่นเหมือนคนอื่น แต่ก็เช่นเดิมลงเอยเหมือนเพื่อนๆ ยังไงก็ต้องเล่น

ในวันแสดงผลงาน ทุกคนจัดการแต่งหน้า แต่งตัวเองตามที่พี่ได้
เคยให้ลองทำ เสร็จเรียบร้อยตามที่วางไว้ แต่น่าเสียดายที่วันนี้ฉุยไม่
สามารถตีกลองตะโพนเพื่อโชว์ฝีมือได้ เพราะมือฉุยโดนแมลงต่อย จนบวม
เป่ง เราจึงยอมให้น้องซึ่งไม่ได้อยู่ในโครงการมาเล่นแทนน้องคนนี้เป็น
นักดนตรี มือตะโพนประจำโรงเรียนอยู่แล้ว

เมื่อทุกคนแต่งตัวเองเสร็จ เราขอให้ ฉุยถอดเสื้อ ให้เหลือแต่ผ้า
ห่อใจสีแดงแจ้ผืนเดียว แต่ฉุยไม่ยอม” โอ้ย!! พี่ ฉุยโกรธแล้วนะ!! ไม่เคยมี
ใครบังคับฉุยขนาดนี้เลย โกรธจริง แล้วนะ” เราก็ได้แต่หัวเราะ เห็นว่าฉุยนั้น
ยอมทำอะไรตามใจเรามากแล้วจึงยอมให้เจ้าเงาะเรื่องนี้เป็นฉบับพิเศษใส่
เสื้อกล่อม แต่เราขอให้เปลี่ยนสีผ้าเท่านั้น เราจึงตกลงกันได้

แต่เจ้าเงาะมันยังขาดอะไรบางอย่าง เอ้อ!! ดอกไม้แดงจึงมอบ
หมายให้น้องปิ๊กไปหาดอกชบาสีแดงมา เมื่อได้มาเราก็ให้ฉุยใส่ “ไม่พี่แค่นี้
ฉุยก็อายพอแล้ว” ยังไงฉุยก็ไม่ยอมใส่ เพื่อนๆ รวมทั้งยุทธและบอยก็ขอร้อง
แถมยังยื่นข้อเสนอไว้ว่าถ้าไม่ใส่เราตัดเพื่อนกัน แต่เค้าก็ไม่ยอม

เมื่อถึง เวลาเล่นจริงๆ แล้วเราก็อ่อนใจ ฉุยไม่ยอมใส่จริงๆ เอาล่ะ!!
แค่ไหนก็แค่นั้น แต่พอถึงฉากเปิดตัวเจ้าเงาะ พวกตะลิ่ง ฉุยออกมาพร้อม
ดอกไม้แดงทั้งที่ทัดหู และพวงที่ห้อยอยู่ตรงคอ ฉุยทำได้ดีมาก ถึงแม้ว่า
การแสดงของฉุยวันนั้นมันจะนิ่ง และดูเขินๆ แต่ฉุยก็ทำได้ดีในสายตาของพี่
ขอบคุณ ขอขอบคุณจริงๆ ฉุย ขอขอบคุณทุกคน

เรื่องนี้ที่เล่าให้ฟังอยากให้ผู้ใหญ่ลองมองให้ลึกไปถึงกันบ้างของ
หัวใจเด็กๆ เพราะเมื่อมองให้ละเอียด มองอย่างเข้าใจ อดทน และให้โอกาส
แล้ว เราจะค้นพบความงามของเด็กๆ เหล่านี้อยู่เสมอ

กรณีศึกษาหลายๆ กรณีๆ ของเด็กๆ ทำให้เราพบว่าเราต้องทำ
โครงการนี้ต่อไป และต้องขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการและคุณครูทุกท่าน
มีความรักความเมตตาให้แก่เด็กๆ อย่างแท้จริงและได้เฝ้าสั่งสอนขัดเกลา
เด็กๆ อย่างไม่ระย่อ ไม่ว่าจะในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียน สิ่งที่น่าประทับใจ

ใจอีกข้อหนึ่งก็คือ ครูไม่ได้รู้จักเฉพาะตัวเด็กเท่านั้นแต่ยังรู้ละเอียดรู้สึกถึง
ครอบครัว ปมปัญหา ที่มีที่ไป ทำให้เราเห็นใจเด็ก ๆ แต่ละคน และมองเห็น
วิธีปฏิบัติต่อเด็ก ๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องและเป็นประโยชน์จริง

โรงเรียนร่มเกล้าปราจีนบุรี อำเภอหาดิ จังหวัดปราจีนบุรี

ทางลัดสู่กระบวนการเรียนสู่คุณธรรมด้วยละครสำหรับเยาวชน
ณ โรงเรียนร่มเกล้า ปราจีนบุรี ต.บุพราหมณ์ อ.หาดิ จ.ปราจีนบุรี
ที่ปรึกษาชมรม : ผู้อำนวยการโรงเรียน ธนัญญ์ณัฐส ถกมลประจักษ์
อาจารย์ขวัญตา พิมพ์ดีด

“ละคร” วิธีของการดับทุกข์ที่ยั่งยืน

ก่อนอื่นคงต้องขอเกริ่นนำก่อนว่า เหตุอันใดกันหนอที่ทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายละครยามเช้าขึ้นตามโรงเรียนต่างๆ และทำอย่างไรพอสังเขป โดยเบื้องต้นทำขึ้น ๔ จุด ๔ โรงเรียน ตามที่ได้ให้ข้อมูลไว้แล้ว

เครือข่ายละครยามเช้าเกิดขึ้นมาจากเจตนาธรรมณ์ที่ว่าอยากจะให้ประเทศนี้มีคนดูละครมากๆ (ละครนะไม่ใช่มหรสพ ต่างกันมาก ละครมีไว้เพื่อศึกษา แต่มหรสพมีไว้เพื่อเสพเพื่อบันเทิงอย่างเดียว)

เมื่อมีคนดูละครมาก คนทำละครก็จะมากตามไปด้วย และเมื่อทั้งประเทศมีทั้งคนดูละครและคนทำละครมากแล้ว เมื่อนั้นคนที่มินิสัยไปศึกษาก็จะมากตามไปด้วย คนที่มีรสนิยมการเสพอย่างเดียวไม่เคยคิดที่จะศึกษาก็จะน้อยลง นำไปสู่การเป็นคนทุกข์ยาก แต่กลับสุขง่าย ๆ กับชีวิตที่พอเพียงแต่มีความสุขและพร้อมจะเป็นผู้ให้ก่อนเสมอ

ด้วยอุดมการณ์อันแน่วแน่ของครูช่าง (อาจารย์ ชนประคัลภ์ จันทรเรือง) และลูกศิษย์ลูกหาที่เป็นแกนนำคนรุ่นใหม่ร่วม ๒๐ คน จึงเกิดความคิดที่ว่าเด็ก ๆ คือแสงอรุณ ที่อบอุ่น และนุ่มนวล พร้อมทั้งจะส่องประกายให้ชีวิตแก่ทุกสรรพสิ่งไปยาวนาน ดังนั้นพวกเขาคือกลุ่มที่จะต้องได้รับการแต่งแต้มสิ่งดี ๆ และศึกษาแต่สิ่งดี ๆ เพื่อเติบโตขึ้นไปเป็นแสงอาทิตย์ที่อบอุ่น แต่ไม่แผดเผา และนั่นคือภารกิจแรกและเป็นภารกิจใหญ่ชะงัดที่เราต้องทำให้เกิดขึ้นให้ได้กับเด็กที่เปรียบเสมือนผ้าขาวอย่างเด็ก ๆ ที่โรงเรียนร่มเกล้า ปราจีนบุรี

“ละคร” เรื่องง่าย ๆ ที่ผู้ใหญ่ไม่ยอมเข้าใจ

“เด็กนักเรียนไปอบรมละครหรือ ดีจริง ๆ ฉันเตรียมขอลายเซ็นดีดีกว่าเผื่อมันได้เป็นดารา” นี่เป็นตัวอย่างคำพูดที่มักจะได้ยินเสมอ ๆ เวลาที่ไปทำค่ายอบรมละครให้กับสมาชิกเครือข่ายละครยามเช้า นั้น ย่อมแสดงให้เห็นชัดแล้วว่าคนยังไม่รู้จักละครอย่างแท้จริง คนส่วนใหญ่ มองละครเป็นเพียงเรื่องเสพเรื่องบันเทิงเท่านั้น หาได้มองมันเป็นเรื่องของกระบวนการการศึกษาแม้แต่นิดเดียว นี่ย่อมเป็นอุปสรรคไม่น้อย เวลาที่เราลงพื้นที่ตามโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายละครยามเช้า คงเสียดายไม่ได้ที่เราจะถูกมองว่าเป็นพวกไร้สาระ ไม่น่าเชื่อถือ มีหน้าซำยังจะต้องทนต่อสายตาและความรู้สึกที่ว่ามาพาเด็ก ๆ ทำอะไรก็ไม่รู้ วุ่นวาย ครอบงวนเวลาเรียน เอาเวลาไปทำรายการเป็นตั้ง ๆ ส่งครูตีกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็ก ๆ ที่เป็นสมาชิกเครือข่ายละครยามเช้าที่มีทั้งเด็กหัวกะทิและหางกะทิปะปนกันไป การมาทำกิจกรรมละครทำให้เด็กต้องสละเวลาช่วงเย็นมาเข้ากลุ่มเด็ก ๆ ที่เรียนเก่งอยู่แล้วก็จะถูกมองว่าเอาแต่เล่นละครจนไม่มีเวลาท่องหนังสือ ส่วนเด็กที่ไม่ค่อยท่องหนังสืออยู่แล้วก็ถูกมองว่าหนังสือหน้าไม่เรียนเอาแต่เล่นละคร เราก็ทำได้เพียงอยู่อย่างถ่อมตน และพยายามอธิบายเจียบ ๆ ในใจว่าที่นี้แหละ คือที่ที่ความสามารถที่แอบแฝงอยู่ในตัวของเด็ก ๆ จะได้รับการยอมรับ คือที่ที่เด็ก ๆ ทุกคนที่มีความอ่อนแอกและแข็งในแง่วิชาการจะเดินจงมือไปด้วยกัน มิใช่การแข่งขันกันแต่จะเป็นการช่วยกันอย่างเพื่อนที่ดี

จากการคลุกคลีอยู่กับเด็ก ๆ ในช่วงแรก สิ่งที่เราพบทันทีเลยก็คือว่า เด็ก ๆ มีแรงจูงใจและความสามารถที่น่าชื่นชมอยู่ในตัวไม่น้อยเพียงแต่รอเวลาและโอกาสที่จะแสดงมันออกมา มันทำให้เรายินดีกับสิ่งที่เราค้นพบไม่น้อยแต่ในท่ามกลางความยินดีนั้นเราก็พบสิ่งที่น่าตกใจในเวลา

เดียวกัน นั่นคือตลอดเวลาที่ได้ใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับเด็ก ๆ ในช่วง ๒-๓ วันแรกสิ่งที่มีักจะเป็นประเด็นในการพูดคุยของเด็ก ๆ คือ เรื่องดารา เรื่องรายการโทรทัศน์ ละครหลังข่าว และเรื่องเย็นนี้จะไปซื้อบั้งเสื่อผ้า ตามแบบที่ดารา ยอดฮิตในปัจจุบันนิยมใส่อยู่

จะเห็นได้ชัดเจนว่า รายการโทรทัศน์ช่างมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของเด็ก ๆ เหลือเกิน เด็กบางคนนี้ถึงขนาดนับชั่วโมงรอเพื่อจะได้ดูละครที่ตัวเองกำลังติดงอมแงม พอถามถึงเนื้อหาสาระที่ได้ดูละคร เด็ก ๆ อธิบายได้เป็นฉาก ๆ ว่าพระเอกนางเอกกำลังจับกันไปถึงไหนแล้ว แล้วตัวอีกจะมาราวีนางเอกยังไง แต่ไม่มีใครอธิบายได้เลยว่าละครหลังข่าวที่เราดูนั้นมันให้สารประโยชน์อะไร แล้วมันตอบปัญหาชีวิตยังไง จริงอยู่แม้มันจะสร้างความเพลิดเพลิน แต่ก็ทำได้เพียงชั่วคราวชั่วคราว หารได้แก้ปัญหาอย่างยั่งยืนไม่ ชำร่วยไปกว่านั้นไม่ได้มีแต่เด็กอย่างเดียวที่ติดรายการโทรทัศน์ ผู้ใหญ่นี้ก็กลับติดงอมแงมกว่าเด็กอีก มันทำให้ย้อนคิดกลับไปตอบคำถามที่ว่า อะไรกันหนอที่ทำให้เด็ก ๆ กลายเป็นคนหลงใหลวัตถุนิยม จนกลายเป็นคนไม่รู้จักพอเพียง หรือว่าจะเป็นไอ้เจ้ารายการโทรทัศน์นี่แหละที่เป็นมหันตภัยร้ายที่เรามองข้ามไป

“ละคร”สร้างโลกได้อย่างไร

ในช่วงวันที่สองที่สามเราให้เด็ก ๆ เตรียมเรื่องเล่ายากของตัวเอง มาเล่าสู่กันฟัง เด็ก ๆ ตื่นเต้นกันใหญ่ พยายามทำตัวเป็นนักแสดงกันเต็มที่ บางคนดูมีกังวลกับการเล่าเรื่องต่อหน้าคนหมู่มาก บางคนก็ดูเหมือนเป็นเรื่องธรรมดา บางคนจริงจัง บางคนตื่นเต้น บางคนไม่คิดว่าตัวเองจะทำได้ หรือแม้แต่บางคนคิดอยากทำให้ดีที่สุดเพื่อความเป็นที่หนึ่ง แต่สิ่งเดียวที่เราอยากกับเด็กเสมอคือ พวกเราทุกคนเป็นนักแสดงได้ และ

เป็นได้ดีซะด้วยโดยไม่ต้องพึ่งหน้าตาสวย เสื่อผ้าราคาแพง เพราะนักแสดงหมายถึง นักเล่าเรื่องเพื่อบอกเราเรื่องราวดีๆ มีประโยชน์ให้กับคนดูเพื่อเปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมที่ดีงามยิ่งๆ ขึ้นไป ดังนั้นหัวใจจึงอยู่ที่การเล่าเรื่องนั้นอย่างจริงจังต่างหาก

เด็กเล่าเรื่องกันอย่างคึกคักสนุกสนาน หลายคนก็หลายเรื่องราวพอเด็กๆ เล่าเรื่องของตัวเองจนครบทุกคนแล้ว เราพอจะสรุปประเด็นหลักๆ ของเรื่องเล่าได้ ๒-๓ ประเด็นดังนี้

ประเด็นใหญ่ได้ดังนี้

๑. เรื่องปัญหายาเสพติด
๒. เรื่องความยากจน และ
๓. ขาดการดูแลอย่างเหมาะสม

พบว่าเด็กส่วนใหญ่ของกลุ่มมีปัญหาความยากจน เด็กขาดการอบรมดูแลเนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองต้องทำงานหนักบ้างก็ทำเกษตรกรรมแต่ก็มีไม่น้อยที่เดินทางไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทิ้งให้ลูกหลานเติบโต

โดยอย่างไรทิศทางส่งผลถึงพฤติกรรมของเด็กมากที่สุด ผลที่ตามมาก็คือ เด็กมีพฤติกรรมไม่รู้จักพอ ติดสิ่งเสพติด และยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (ในฐานะผู้ชาย)

หากวิเคราะห์ตามหลักอริยสัจ ๔ ของพระพุทธเจ้า คงพอจะสรุปได้ว่าทุกข์ ที่เกิดขึ้นและมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กๆ ในชุมชนนี้น่าจะเป็นผลพวงจากยาเสพติด

ที่นี้เรามาดูกันซิว่าเมื่อเกิดทุกข์แล้ว สมุทัยหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์นั้น มันคืออะไรกันแน่ ถ้าวิเคราะห์ตามเรื่องราวที่เด็กๆ เล่ากันมานั้น เราอาจจะพอเห็นแล้วว่า สาเหตุแห่งทุกข์นั้นคือความไม่รู้จักพอเพียง เป็นเหตุให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในฐานะผู้ชายเพียงเพราะอยากได้เงินมาบำเรอสิ่งเสพติดต่างๆ ที่มีอิทธิพลจากดาราวัยรุ่นที่เด็ก ๆ ติดกันงอมแงม

“ละคร” วิธีของการดับทุกข์

ผู้ใหญ่หลายคนอาจจะสงสัยว่าก็เมื่อเรารู้ว่าทุกข์คืออะไร แล้วเหตุแห่งทุกข์คืออะไร แล้วยังไงต่อละ แล้วละครจะช่วยดับทุกข์ได้อย่างไร คำตอบก็คือ กระบวนการการทำละครนั้นยังไปถึงที่จะช่วยดับทุกข์ของเด็กๆ ได้

อย่าลืมว่า ละครกับการศึกษาเป็นเรื่องเดียวกัน!

ในช่วงวันที่สามที่สี่ เด็กๆ เริ่มฝึกการวิเคราะห์ปัญหาในชุมชนของตัวเอง โดยการมองปัญหาแบบมีที่มาที่ไป แก่ปัญหาโดยใช้วิธีสงสัยเป็นที่ตั้ง มองให้ออกกว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง และสาเหตุของมันคืออะไรกันแน่ จากนั้นจึงใช้ละครเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา

อย่าเผลอคิดว่าละครคือมนต์วิเศษที่เสกปุ๊บจะแก้ปัญหาต่างๆ นานาได้ แต่ละครคือเครื่องมือที่จะนำพาไปสู่จุดนั้นต่างหาก

ตอนนี้เด็กๆ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของเขาแล้วว่า การยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ทางใดก็ทางหนึ่งนั้น มันไม่ดี เขาเรียนรู้แล้วว่าทุกข์ที่แท้จริงของเขานั้นคืออะไร แล้วเหตุแห่งทุกข์นั้นคืออะไร ขึ้นต่อจากนี้คือขั้นที่เขาจะเรียนรู้แล้วละว่าจะใช้ละครเป็นเครื่องมือในการดับทุกข์อย่างไร

ในช่วงวันที่ห้าที่หก (หรือช่วงกลางๆ ของการอบรม) เด็กๆ ช่วยกันนำสิ่งที่ค้นพบในช่วงแรก มาใส่องค์ประกอบของละครเข้าไป นั่นคือใส่นักแสดง เรื่องราว คนดู เข้าไป โดยยกกรณีเรื่องของพระเวสสันดรประกอบว่าเราไม่จำเป็นต้องมีฉากแสงสีฉิ่งการ เราก็สามารถทำละครได้ ขอเพียงนักแสดง เรื่องราว คนดู หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกันเมื่อนั้นองค์ความรู้เกิดขึ้นทันที เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้นมาทันที

ไม่ต่างอะไรกับครูผู้สอนนักเรียนซึ่งต้องอาศัยนักแสดง เรื่องราว คนดู เจกเช่นเดียวกับกระบวนการของละคร ดังนั้นสรุปได้ว่าละครกับการศึกษาไม่ต่างกัน

ในช่วงนี้เด็กๆ ช่วยกันใส่เรื่องราวลงไปทีละฉากทีละตอน เพื่อถ่ายทอดสิ่งที่ยากจะบอก นั่นก็คือความไม่ดีของยาเสพติด ช่วงแรกเด็กๆ ใส่องค์ประกอบของละครเข้าไปตามแต่ความเข้าใจของแต่ละคน ต่างคนก็ต่างสนุกสนานกันดี แต่พอไม่นาน ความคิดของพวกเขาก็เกิดขึ้น เริ่มคิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรต่อไปดีให้ละครสนุกและเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ เราจึงบอกเด็กๆ ไปว่า นั้นมันแน่นอนอยู่แล้วที่เราจะเกิดเมื่อขึ้นมาได้ เพราะตอนนี้เรากำลังทำละครเพื่อตัวเองอยู่ เราทำมันเพราะมันสนุก เพราะเราได้เจอเพื่อนมากมาย เพราะได้แสดงความสามารถเฉพาะตน แต่ถ้าเราเปลี่ยนมาทำละครเพื่อคนอื่นละ ทำเพื่อให้คนที่ได้ดูเรื่องนี้ ได้คิดอะไรขึ้นมาบ้าง ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่ทางที่ดีงาม ทำละครด้วยความหวังดีกับคนอื่นจริงๆ แล้วเนี่ย เราจะกล้าเบื้อหรือ

ถ้าเราได้เห็นทุกคนหรือทุกสรรพสิ่งรอบตัวเรากำลังพัฒนาไปสู่สิ่งดีงาม ถึงตอนนั้นความคิดที่เราว่าตื้นๆ คิดอะไรไม่ออกนั้นนะ จะแล่นฉิวนะสิไม่ว่า นี่จึงโยงมาสู่ประเด็นที่ว่าละคร จะมีคุณค่าขึ้นมาทันทีถ้าเรามีคนฟังที่แท้จริง นั่นแปลว่าเมื่อใดก็ตามที่เด็กๆ มีคนดูของเขาเอง เขาจะแคร์ คนดูของเขา เขาจะเล็งคนดูของเขา เมื่อนั้นสิ่งที่เขาต้องการจะบอกโดยผ่านละครจะทรงพลังมากขึ้น ดีไม่ดีละครเด็กๆ เรื่องหนึ่งอาจจะทำให้ผู้ใหญ่หลายคนหน้าตาซีมเลยกี่เป็นได้ และแน่นอนคนดูของเด็กๆ คงไม่ใช่ใครที่ไหนไกล ก็พ่อแม่ คนใกล้ชิดเขานั้นแหละ ที่เขาอยากให้อูที่สุด

“เด็กก็คือผ้าขาว ต่อไปภายภาคหน้าจะเปลี่ยนเป็นสีอะไรนั้นอยู่ที่ผู้ใหญ่แต่งแต้มให้กับเขา” ประโยคนี้เราได้ยินกันบ่อย จริงอยู่มันฟังดูดี และแน่นอนมันคือความจริงที่สุด แต่นอกจากที่จะเป็นเพียงประโยคติดหูหรือประโยคที่คนพูด พูดแล้วเท่านั้น เราได้สำเหนียก เข้าใจ และปฏิบัติได้ตามนั้นจริงๆ แล้วหรือไม่ เช่นนั้นขอฝากประโยคนี้ให้สถิตอยู่ในใจของผู้ใหญ่ทุกท่านตลอดกาล...ขอบพระคุณ

เครือข่ายละครยามเช้า
การขยายผลหาพื้นที่
คุณธรรมอย่างยั่งยืน
ให้แก่เยาวชน

แผนการขยายผลเครือข่ายละครยามเช้า

หลังจากภารกิจของโครงการการสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่คุณธรรมเสร็จสิ้นลง สิ่งหนึ่งที่ทีมงานพบก็คือว่า การจะสามารถส่งต่อแนวคิดและปรัชญาแบบละครไปสู่โรงเรียน และเยาวชนให้ได้ผลอย่างแท้จริงและยั่งยืนนั้น ระยะเวลาและกิจกรรมเพียงเท่านี้ยังไม่พอเพียง

แนวคิดของการสร้างเครือข่ายละครยามเช้าจึงเกิดขึ้นจากความเชื่อที่ว่าละครสามารถสร้างโลกได้จริงๆ ดังนั้นเราจึงอยากให้คนดูละครมากขึ้นเมื่อต้องการคนดูละครมากขึ้นเราก็ต้องสร้างคนทำละครมากขึ้น

และตัวคุณธรรมที่แท้จริงตามปรัชญาของละครก็จะเกิดขึ้นจริงการดำเนินงานสร้างความแข็งแกร่งของเครือข่ายละครยามเช้าจึงได้เริ่มขึ้น กำหนดระยะเวลาในการดูแลโรงเรียนแต่ละแห่งไว้ ๓ ปี นับจากวันที่โรงเรียนทั้งหมดผ่านกิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการอย่างครบถ้วน

โดยมีเป้าหมายสูงสุดที่จะให้เกิด ชมรมละครยามเช้าในโรงเรียน
ต้นแบบ อย่างน้อย ๑ โรงเรียนต่อ ๑ จังหวัดซึ่งในขณะนี้ เครือข่ายมีสมาชิก
อยู่ ๔ โรงเรียนใน ๓ จังหวัด คือ ปทุมธานี สุพรรณบุรี และปราจีนบุรี

คุณสมบัติของสมาชิกชมรมละครยามเช้า

๑. เป็นนักเรียนผู้สนใจในโรงเรียนเครือข่าย
๒. มีความสนใจศาสตร์ของละคร และพร้อมจะเปิดกว้างเรียนรู้วิถีชีวิต
นักการละคร
๓. ให้ความสำคัญกับการเรียน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ
การเรียน
๔. มีทัศนคติที่ดีต่อ การอยู่อย่างพอเพียง
๕. มีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกฝน หรือการทำแล้วทำเล่าจนทำได้
๖. มีทัศนคติที่ดีต่อ การทำเพื่อผู้อื่นอย่างแท้จริง

กิจกรรมหลักของชมรมละครยามเช้า

กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในชมรมของเครือข่ายละครยามเช้า จะมีความหลากหลายขึ้นกับความต้องการของเด็ก ๆ ภายใต้การแนะนำของพี่ ๆ ทีมงาน กิจกรรมหลัก ๆ ที่กำหนดไว้คือ

๑. ละครชุมชน เป็นการทำละครบูรณาการการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเล่นในโรงเรียนของตนเองและโรงเรียนใกล้เคียงในชุมชน เน้นประเด็นที่เป็นปัญหาตามมุมมองของเด็ก ๆ
๒. ละครประเพณี การแลกเปลี่ยนกันเล่นละครในชุมชนของเพื่อน ๆ ต่างจังหวัดในเครือข่ายเพื่อให้เกิดความคึกคัก เช่น เด็กโรงเรียนในสุพรรณบุรี อาจจะไปเล่นที่ปราจีนบุรี
๓. ละครนอกบ้าน การนำเครือข่ายยามเช้าไปจัดแสดงผลงานในงานตลาดคุณธรรม หรือเทศกาลละครถนนพระอาทิตย์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ
๔. ศึกษางานศิลปะและชีวิตศิลปิน ได้แก่ การนำหนังดี ๆ ไปฉายให้เด็กดูที่โรงเรียน พยายามชี้ให้เด็กเห็น และดึงเด็กให้ห่างจากสื่อทีวีซึ่งปราศจากการควบคุม นอกจากนี้ยังมีโครงการพาเด็ก ๆ มาชมละครของมืออาชีพ และศึกษาชีวิตศิลปิน หลากหลายสาขาได้แก่ นักเขียน จิตรกร นักการละคร ซึ่งมีชีวิตที่น่าสนใจและมีความอดทนในการสร้างงานอันจะเป็นตัวอย่างในการดำเนินชีวิตแก่เยาวชน
๕. เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้สมาชิกของชมรม รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะระหว่างเด็กเรียนเก่ง กับเด็กเรียนไม่เก่ง เพราะการทำกิจกรรมต้องควบคู่ไปกับการเรียนด้วย

๖. จากชมรมสู่โรงเรียน เป็นภารกิจหลัก อีกข้อของชมรมที่จะขยายแนวคิดการใช้กระบวนการของละครไปพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืนทั่วทั้งโรงเรียน โดยดำเนินกิจกรรมหลากหลายที่สอดคล้องกับปรัชญาของละคร โดยให้ความสำคัญอย่างมากกับการทำเพื่อผู้อื่นหรือที่คุ้นเคยดีกับคำว่าจิตอาสา/การรักษาสิ่งแวดล้อม อันถือเป็นการอ่อนน้อมถ่อมตนต่อธรรมชาติ/และการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง

แผนงานระยะ ๓ ปีของเครือข่าย

ปีที่ ๑ สร้างแกนนำที่แข็งแกร่ง-นำพาไปสู่การสร้างชมรมละครที่เข้มแข็งในโรงเรียนและขยายแนวคิดไปสู่เยาวชนทั้งโรงเรียน

- . ตัวแทนโรงเรียนจำนวน ๖ คน (ที่ผ่านกิจกรรมอบรมเบื้องต้นแล้ว) เข้าค่ายฝึกอบรมการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยละคร ๑๐ วัน ณ โรงเรียนนครมรดกใหม่ เพื่อค้นหาหัวหน้าชมรม เพื่อสานต่อภารกิจ
- . ตัวแทนโรงเรียนทั้ง ๖ คน กลับไปส่งต่อความรู้ให้กับสมาชิกในชมรมเครือข่ายละครยามเข้าผ่านการเล่นละครเรื่องใหม่ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่กำหนดไว้
- . ตัวแทนโรงเรียนก่อตั้งชมรมอย่างถาวรในโรงเรียน มีผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ที่เคยร่วมอบรมและตัวแทนของคณะละครมรดกใหม่เป็นที่ปรึกษา เมื่อชมรมถูกจัดตั้งขึ้น กลุ่มแกนนำได้ถ่ายทอดความรู้ที่ได้ไปสู่สมาชิกชมรมอย่างดี ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดจนสามารถดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างเข้มแข็งทั่วทั้งโรงเรียนได้แล้ว ขยายแนวคิดกระบวนการของละครไปสู่เยาวชนทั้งตรงเรียน ขึ้นต่อมาคือการขยายผลไปสู่โรงเรียนประถมในละแวกใกล้เคียง

**ปีที่ ๒ และปีที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งของชมรมจนแกนนำ
สามารถส่งต่อองค์ความรู้สู่รุ่นน้อง เพื่อความยั่งยืนของชมรม และ
การขยายผลไปสู่การสร้างชมรมในโรงเรียนใกล้เคียง**

- . เข้าค่ายอบรมแกนนำของแต่ละโรงเรียนซ้ำอีกครั้ง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แกนนำกลุ่มเดิมและแกนนำกลุ่มใหม่
- . นำความรู้และละครเรื่องใหม่ๆ ซึ่งวิเคราะห์จากปมปัญหาใหม่ๆ ในชุมชนไปขยายผลในชมรมและโรงเรียนใกล้เคียง
- . ส่งต่อองค์ความรู้ด้วยการขยายผลจัดตั้งชมรมในโรงเรียนใกล้เคียง

เครือข่ายละครยามเช้า

เครือข่ายละครยามเช้า

ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

โครงการการสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่คุณธรรมด้วยละคร

๑

จัดแสดงละครบูรณาการคุณธรรมนำความมั่ง
และเชื่อมประสานเครือข่าย ๓๙ โรงเรียน

๒

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านบูรณาการละครคุณธรรมสู่โรงเรียน
สำหรับครูอาจารย์ ๒๘ คน ๔ โรงเรียนนาร่อง

๓

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาการเรียนรู้ละครเสริมสร้างคุณธรรม
สำหรับผู้นำนักเรียน ๖๐ คน ๔ โรงเรียนนาร่อง

๔

จัดค่ายเรียนรู้ละครเสริมสร้างคุณธรรม
สำหรับผู้นำนักเรียน ๔๐ คน ๔ โรงเรียนนาร่อง

๕

โรงเรียนนาร่องขยายผลโดยการจัดตั้งชมรมละครยามเช้า
บูรณาการสู่กลุ่มสาระการเรียนรู้
และจัดแสดงละครสาธิตแก่โรงเรียนเครือข่าย

คณะละครมรดกใหม่

สำนักศิลปะและการละครเพื่อการพัฒนา
(ความเป็นมา-ปรัชญาการทำงาน)

คณะละครมรดกใหม่ สำนักศิลปะการละครเพื่อการพัฒนา

อาณาเขต ๕ ไร่กลางทุ่งนา ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง ปทุมธานี คือที่ตั้งของคณะละครมรดกใหม่ : สำนักศิลปะการละครเพื่อการพัฒนา แหล่งชุมนุมและพักอาศัยของนักการละครผู้มีความเชื่อมั่นในวิถีการพัฒนิตนเองเพื่อผู้อื่นจำนวนกว่า ๒๐ ชีวิต สมาชิกของคณะละครมรดกใหม่ปกครองแบบอาวุโสเนียม และสังคมนิยม การขับเคลื่อนองค์กรเป็นไปตามมติของสมาชิก และมีเป้าหมายสำคัญที่จะสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนด้วยกระบวนการของละคร โดยมีปรัชญาในการดำรงชีวิตร่วมกันอยู่ ๕ ข้อ ได้แก่

๑. การพร้อมใจกันทำ พร้อมใจกันเลิก	สร้างความเป็นหนึ่งเดียว
๒. การทำแล้ว ทำเล่า จนทำได้	เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้
๓. การแผ่วที่ผล ทำให้เหตุ	พัฒนาทักษะทางการคิด
๔. การอยู่อย่างต่ำ ทำอย่างสูง	อ่าน เขียน และการละคร
๕. ไม่มีเด็กที่สอนไม่ได้ มีแต่ครูที่สอนไม่เป็น	ฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์
	ด้วยหลักโยนิโสมนสิการ
	เน้นการดำรงอยู่อย่างเรียบง่าย
	พอเพียง และมีสุนทรียศาสตร์
	เน้นการดำรงอยู่อย่างเรียบง่าย

ศีลข้อหลักทั้ง ๕ ข้อนี้เอง คือภารกิจและอุดมการณ์ขององค์กร
ซึ่งเชื่อมั่นว่าละครคือกระบวนการการเรียนรู้ที่แท้จริง ได้ผล จับต้องได้
และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะละครมรดกใหม่ : สำนักศิลปะการละครเพื่อการพัฒนา
๒๕/๕ หมู่ ๕ ต. คลองหก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๒๑๒๐
โทร. ๐๒-๙๐๔๕๖๖๕, ๐๘๙-๘๙๕๕๗๕๑ www.moradokmai.com

คณะกรรมการ
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม	ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์
พลตรี จำลอง ศรีเมือง	ประธานที่ปรึกษา
พลเอก ปรีชา เอี่ยมสุพรรณ	ที่ปรึกษา
พลเอก บวร งามเกษม	ที่ปรึกษา
นายลิขิต เพชรสว่าง	ที่ปรึกษา

คณะกรรมการ

พลตำรวจเอก เสรีพิศุทธิ์ เตมียาเวส	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ รักษาการประธานกรรมการ
นายนิพนธ์ สุรพงษ์รักเจริญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
นายอนุสรณ์ ธรรมใจ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
นายแพทย์ อำพล จินดาวัฒนะ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานประมาณ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงาน	
พระพุทศศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
ผู้แทนสำนักงานบริหาร และพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)	กรรมการ
ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริม และพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม	กรรมการและเลขานุการ
นายประกอบ นวลขาว	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการโครงการจัดทำเอกสารเผยแพร่
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

ที่ปรึกษาโครงการ

นางสาวนราทิพย์ พุ่มทรัพย์ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริม
และพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
นายแก้ว วิฑูรย์เขียว ที่ปรึกษาด้านสื่อและรณรงค์

คณะกรรมการโครงการ

นางวิไลวรรณ ถึกไทย ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารแผน ๑
นายนิพนธ์ ธนธัญญา เจ้าหน้าที่ระดับสูง ฝ่ายบริหารแผน ๑
นายณัฐจรรย์บรจจ เดชวิริยะชาติ เจ้าหน้าที่ระดับสูง ฝ่ายบริหารแผน ๑
นางสาวสุขุมล มลิวัลย์ เจ้าหน้าที่ระดับสูง ฝ่ายบริหารแผน ๑
นางอนุสรณ์ ปัทมสังข์ เจ้าหน้าที่ระดับกลาง ฝ่ายบริหารแผน ๑
นางสาววรลักษณ์ สุขสละ เจ้าหน้าที่ระดับกลาง ฝ่ายบริหารแผน ๑

ผู้เขียน

คณะละครมรดกใหม่ สำนักศิลปะการละครเพื่อการพัฒนา

ท่านผู้สนใจ สามารถ Download หนังสือได้ที่
www.moralcenter.or.th